

УДК 336.71

КРЕДИТНА ПОЛІТИКА БАНКІВ ЯК ІНСТРУМЕНТ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КОНКУРЕНТНИХ ПОЗИЦІЙ НА РИНКУ БАНКІВСЬКИХ ПОСЛУГ

ГЛАДИНЕЦЬ Н.Ю., ПЕТРИНА В.В.

Мукачівський державний університет

В умовах нестабільної економіки питання формування та ефективної реалізації кредитної політики українськими комерційними банками набуває особливого значення. Науково обґрунтована організація процесу банківського кредитування, формування оптимальної структури кредитного портфеля та ефективної кредитної політики є основою фінансової стабільності банківських установ та їх конкурентоспроможності на ринку банківських послуг. Проте, сучасні реалії вносять свої корективи у функціонування всієї кредитно-банківської системи країни в цілому та комерційних банків зокрема. Тому дане питання є надзвичайно актуальним.

Мета полягає у оцінці основних елементів кредитної політики банків, як чинників забезпечення конкурентних позицій на ринку банківських послуг.

Методи дослідження. Для вирішення поставлених завдань у процесі дослідження використано методи теоретичного узагальнення та системного аналізу, що дозволило дослідити сутність поняття «кредитна політика». З використанням економіко-математичних методів, зокрема структурного аналізу та аналізу рядів динаміки, здійснено оцінку кредитної політики банків на прикладі діючих банківських установ. Це дозволило дослідити існуючі тенденції розвитку кредитної діяльності та обґрунтувати пріоритети при формуванні кредитної політики окремими банківськими установами.

Результати дослідження. Аналізуючи, систематизуючи і узагальнюючи наукові праці вчених, було розглянуто існуючі погляди щодо визначення поняття «кредитна політика банків». У статті проаналізовано окремі аспекти здійснення кредитної політики банків як інструменту забезпечення конкурентних позицій на ринку банківських послуг, визначено основні засади здійснення банківського кредитування, проведено аналіз динаміки кредитного портфеля окремих комерційних банків за ступенем ризику. Окреслено основні методи досягнення конкурентних позицій комерційних банків через ефективне управління кредитною політикою банку.

Наукова новизна результатів дослідження визначається обґрунтованими пропозиціями щодо підвищення конкурентоспроможності комерційних банків шляхом ефективного управління кредитною діяльністю.

Практична значущість результатів дослідження. Запропоновані заходи дозволять мінімізувати кредитні ризики та забезпечити ефективність реалізації кредитної політики банківськими установами.

Ключові слова: комерційний банк, банківське кредитування, кредитні ризики, кредитна політика банків, управління кредитними операціями, кредитний портфель банку.

Обсяги банківського кредитування за останні декілька років помітно зросли, однак кредитна діяльність банків й надалі не задовільняє потреби як юридичних, так і фізичних осіб у кредитних ресурсах. Для забезпечення ефективного збуту кредитних ресурсів банки розробляють власну внутрішню кредитну політику та впроваджують механізми та методи її реалізації. Науково обґрунтована організація процесу банківського кредитування, формування оптимальної структури кредитного портфеля та ефективної кредитної політики є основою фінансової стабільності банківських установ та їх конкурентоспроможності на ринку банківських послуг, що і визначає актуальність даної теми дослідження.

Об'єкти та методи дослідження. Основні теоретичні положення та концептуальні засади розробки кредитної політики та її впливу на конкурентоспроможність банку містяться в роботах таких зарубіжних авторів, як О. Антипов, А. Ачкасов, Е. Долан, К. Кемпбелл, Р. Кемпбелл, А.Куліков, О.Лаврушин, К. Льюїс, Г. Панова, М. Пестель. Вітчизняні економісти також зробили значний внесок у дослідження даної проблеми. Серед них варто відмітити роботи М.Алексеєнка, Ф. Бутинця, О. Васюренка, В.Глуценка, О. Дзюблюка, Н. Костіної, М. Крупки, О. Кириченко, Б. Луціва, В. Міщенко, А. Мороза, С.Науменкової, М.Савлука.

В умовах нестабільної економіки питання формування та ефективної реалізації кредитної політики українськими комерційними банками набуває особливого значення. Її обґрунтоване проведення, яке базується на врахуванні усіх можливих кредитних ризиків, з одного боку, та нагальна необхідність залучення інвестицій в економіку, з іншого боку, загострюють цю проблему, перетворюючи її в одне з найважливіших теоретичних і практичних завдань, що потребує пошуку оптимальних шляхів його вирішення. Останнім часом зростає кількість науковців, які аналізують проблеми управління кредитною діяльністю банків, але сучасні реалії вносять свої корективи у функціонування всієї кредитно-банківської системи країни в цілому та комерційних банків зокрема. Тому, дане питання залишається надалі актуальним і потребує подальших розвідок.

Постановка завдання. Метою даного дослідження є оцінка основних елементів кредитної політики банків, як чинників забезпечення конкурентних позицій на ринку банківських послуг.

Результати та їх обговорення. На сучасному етапі розвитку банківської системи поряд з глобалізацією фінансових ринків, зміною умов функціонування та розвитку зовнішніх ринків банківських послуг, внутрішньою фінансово-банківською кризою та підвищеними ризиками ведення банківського бізнесу гостро стоїть питання удосконалення системи сучасного менеджменту в банківській діяльності. Нагальним завданням є пошук найбільш оптимальних шляхів та адекватних управлінських рішень, які призведуть до підвищення якості управління кредитною діяльністю окремого банку, а також визначення підходів до формування та реалізації його кредитної політики, яка була б здатна впливати на забезпечення розвитку як окремих банківських установ, так і національної економіки в цілому.

Формування та реалізація кредитної політики банківської установи досить складний процес. На сучасному етапі формування стратегій управління та реалізації кредитної політики пропонується здійснювати, виходячи із визначення самого поняття «кредитна політика банку».

Деякі науковці розглядають кредитну політику з макроекономічної точки зору, що передбачає розробку науково-обґрунтованої концепції кредитних відносин, планування та реалізацію кредитних заходів, які спрямовані на захист інтересів суспільства. Серед науковців, які віддають перевагу підходу розгляду кредитної політики як явища макроекономічного характеру, можна відмітити Меркулову І.В. [1], Гуцала І.С. [2], Антіпова Н.А. [3], Смовженко Т.С. [4] та інших, які вбачають її як політику визначеного комерційного банку у сфері управління кредитною діяльністю. Згідно джерела [5], кредитна політика банку виступає складовою економічної політики держави та передбачає систему заходів, спрямованих на провадження діяльності з кредитування національного господарства, населення для вирішення соціально-економічних проблем, задач, зміцнення грошового обороту країни. При формуванні такої концепції необхідною умовою є визначення сфери кредитних відносин та принципи кредитування, використання та гармонійного поєднання фінансових та кредитних методів, взаємозв'язок кредитування з грошовим оборотом; здійснення пошуку оптимального співвідношення економічних та організаційних методів [5].

При правильній організації банківського кредитування, розробленні ефективної та гнучкої системи управління кредитними операціями, стабільних відсоткових ставок є можливість забезпечення конкурентних переваг банку на ринку банківських послуг. Для цього розглянемо деякі кредитні продукти окремих банків (табл. 1).

Таблиця 1.

Кредитні продукти банків*

Назва банку	Умови погашення кредиту	Ставка річних процентів	Термін користування	Мінімальна/максимальна сума кредиту	Наявність довідки про доходи
ПАТ «ВіЕс Банк»	рівномірний (ануїтет)	14,99%	6-48 міс	50 тис.грн	потрібно
ПАТ «Авант-Банк»	щомісячно, аннуїтетними платежами	—	60-360 міс	75 тис.грн – 1 млн грн	потрібно
ПАТ «Idea Bank»	щомісячно, аннуїтетними платежами	—	12-60 міс	1 тис.грн – 100 тис.грн	не обов'язково

* Складено за даними [6; 7; 8]

З наведених даних можемо помітити, що ПАТ «Авант-Банк» надає своїм клієнтам кредити у більшій сумі, ніж інші банки. ПАТ «Idea Bank» взагалі не вимагає обов'язкової наявності довідки про доходи. Можна вважати, що даний банк довіряє своїм клієнтам. Помітно, що кожен банк по-різному веде свою кредитну політику, спираючись на кращі варіанти співпраці зі своїми клієнтами.

У комерційних банках кредити становлять більше половини усіх активів, забезпечуючи при цьому дві третини усіх доходів. Кредитні операції безпосередньо впливають на усі чинники стабільності банку: капітал, ліквідність активів, доходність, прибутковість. Основні засади здійснення банківського кредитування становлять головний елемент кредитної політики, оскільки вони відбивають сутність і зміст кредиту та вимоги об'єктивних економічних законів стосовно сфери кредитування.

Задля цього проаналізовано загальний обсяг наданих кредитів обраних банків (табл. 2 та рис. 1).

Таблиця 2.

Кредитний портфель банків*

Банки	Загальні кредити банків, млн грн		
	2012 рік	2013 рік	2014 рік
ПАТ «ВіЕс Банк»	1813	1518	1600
ПАТ «Авант-Банк»	532	823	874
ПАТ «Idea Bank»	1151	1628	2248

* Складено за даними [9]

З наведених даних помітно, що за підсумком 2012 року лідируюче місце у загальному обсязі наданих кредитів займав ПАТ «ВіЕс Банк». Найнижчі показники були у «Авант-Банк». Позиції ПАТ «Idea Bank» з кожним роком зміцнювалися і на кінець 2014 року даний банк зайняв лідируюче місце серед обраних банків.

З метою визначення пріоритетів при формуванні кредитного портфеля потрібно дослідити також пріоритети у наданні кредитів за видами економічної діяльності різними банками (табл.3).

Можемо помітити, що обрані комерційні банки віддають перевагу кредитуванню саме фізичних осіб. Так, станом на 01.01.2015 р. у кредитному портфелі ПАТ «ВіЕс Банк» кредитування фізичних осіб становило 44% від усіх наданих кредитів порівняно з 34,3% у попередньому аналогічному періоді. Значну частку у кредитному портфелі становлять кредити, надані компаніям, що надають послуги. На 01.01.2014 р. даний показник становив 386867 тис.грн або 18,6% від загальної суми наданих кредитів. Хоча на 01.01.2015 р. даний показник зменшився на 1,2%, у

абсолютних показниках відбулося зростання. Щодо ПАТ «Idea Bank», то, починаючи з 01.01.2014 р., даний банк почав здійснювати кредитування підприємств переробної промисловості (обсяг наданих кредитів за підсумками 2013 р. становив 464 тис.грн. і впродовж 2014 року дана тенденція збереглася). Можемо зробити висновок, що кожен банк здійснює аналіз кредитного портфеля за видами наданих кредитів та визначає пріоритетні напрями кредитування з урахуванням загальних засад розвитку економіки, банківської політики тощо.

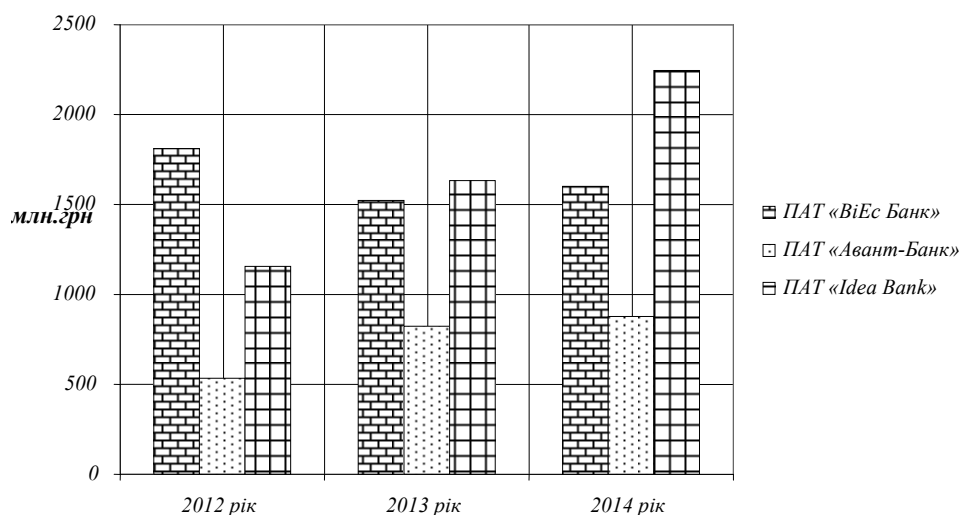

Рис. 1. Динаміка загального обсягу наданих кредитів
(побудовано за даними [9])

Здійснення банківських операцій є досить ризиковою справою, особливо якщо це стосується кредитної політики установи. Стосовно активних операцій, то вони є одними з найбільш ризикованих із усіх банківських операцій. Кредитний ризик будь-якого банку представляє собою можливе падіння прибутку і навіть втрата частини акціонерного капіталу в результаті неспроможності позичальника погашати й обслуговувати борг (виплачувати проценти).

Таблиця 3.

Структура кредитного портфелю банків за видами економічної діяльності, тис. грн

Назва	ПАТ «ВіЕс Банк», станом на			ПАТ «Idea Банк», станом на		
	01.01. 2013 р.	01.01. 2014 р.	01.01. 2015 р.	01.01. 2013 р.	01.01. 2014 р.	01.01. 2015 р.
Фізичні особи	862646	712157	1083155	1714957	2619830	2747303
Торгівля	380469	455725	351790	52593	86277	42782
Сільське господарство	31150	162581	151704	5920	129	129
Хімічна промисловість	—	23142	7445	—	—	—
Машинобудування	—	86563	121790	—	—	—
Переробна промисловість	—	—	—	—	464	464
Послуги	310208	386867	428324	—	—	16400
Усього кредитів клієнтів без резервів	1980441	2079059	2461688	1794948	2728092	2815413

* Складено за даними [6; 8]

До основних цілей кредитної політики банку можна віднести: формування та оптимізацію кредитного портфелю банку; побудову системи управління ризиками в

сфері кредитування; підвищення ефективності кредитних операцій; удосконалення структури органів управління кредитною діяльністю банку. Тому для наочності доречно провести аналіз динаміки кредитного портфеля за ступенем ризику ПАТ «ВіЕс банк», ПАТ «Авант-Банк», ПАТ «Idea Bank» (табл. 4).

Таблиця 4.

Динаміка кредитного портфеля за ступенем ризику*, тис.грн

Ступінь ризику	Склад кредитного портфелю	ПАТ «ВіЕс банк», станом на		ПАТ «Авант-Банк», станом на		ПАТ «Idea Bank», станом на	
		01.01.2014 р.	01.01.2015 р.	01.01.2014 р.	01.01.2015 р.	01.01.2014 р.	01.01.2015 р.
1%	Стандартні кредити	50846,7	68231,4	72560,3	87985,5	39178,5	43650,4
5%	Кредити під контролем	150736,2	169885,0	174521,6	208207,4	43572,7	46397,5
20%	Субстандартні кредити	108315,7	114519,4	164127,3	184063,5	44387,0	46934,3
50%	Сумнівні кредити	38637,3	40152,8	42730,2	46315,6	48011,3	51646,8
100%	Безнадійні (збиткові) кредити	126369,3	114839,3	70559,9	36831,0	474905,2	507627,9
Всього кредитного портфелю		474905,2	507627,9	524499,3	563403,0	465407,1	497475,3

* Складено за даними [6; 7; 8]

Таким чином, за ступенем ризику станом на 01.01.2015 р. порівняно з аналогічним періодом у структурі кредитного портфелю ПАТ «Авант-Банк» стандартні кредити зросли на 21,26%, кредити під контролем – на 19,3%, субстандартні кредити – на 12,15%, сумнівні кредити – на 8,39%, а безнадійні кредити – на 47,8%. У ПАТ «ВіЕс банк» також спостерігається поступове підвищення відповідних даних. Так, стандартні кредити зросли на 34,19%, кредити під контролем – на 12,7%, субстандартні кредити – на 5,73%, сумнівні кредити – на 3,92%, а безнадійні кредити зменшились на 9,12%.

Кожен комерційний банк у своїй діяльності обов'язково повинен здійснювати формування резервів за кредитами у кредитному портфелі. Це дасть змогу мінімізувати ризику щодо можливого неповернення наданих кредитів (табл. 5).

Таблиця 5.

Динаміка резервів ПАТ «ВіЕс Банк», ПАТ «Авант-Банк», ПАТ «Idea Bank»*, тис.грн

Склад кредитного портфелю	ПАТ «ВіЕс Банк», сума резерву, станом на		ПАТ «Авант-Банк», сума резерву, станом на		ПАТ «Idea Bank», сума резерву, станом на	
	01.01.14 р.	01.01.15 р.	01.01.14 р.	01.01.15 р.	01.01.14 р.	01.01.15 р.
Стандартні кредити	1016,9	1364,6	1451,2	1759,7	998,6	1234,67
Кредит під контролем	3014,7	3397,7	3490,4	4164,1	3476,0	4125,0
Субстандартні кредити	2166,3	2290,4	3282,5	3681,3	2351,2	3308,9
Сумнівні кредити	772,7	803,1	854,6	926,3	1008,6	1423,88
Безнадійні (збиткові) кредити	2527,4	2296,8	1411,2	736,6	1456,9	1596,70
Разом	9498,1	10152,6	10490,0	11268,1	9291,3	11689,15

* Складено за даними [6; 7; 8]

Таким чином, у ПАТ «ВіЕс Банк» у зв'язку з відповідною динамікою складових кредитного портфелю відбувається одночасна зміна динаміки резервів, зокрема

відбулося збільшення резервів під стандартні кредити на 73,4% порівняно з 01.01.14 р., збільшено резерви під кредити під контролем на 38,13% порівняно з минулим періодом; відбулося збільшення резервів під субстандартні кредити на 69,93%. Водночас за підсумками 2014 року спостерігається зменшення обсягу резервів під безнадійні кредити на 70,85% у порівнянні з 2013 роком, що можна розцінювати як позитивну тенденцію зменшення частки збиткових кредитів у кредитному портфелі комерційного банку.

Зростання обсягу активів окремого банку протягом звітного періоду само по собі ще не є критерієм його високої надійності, конкурентоспроможності й привабливості для інвесторів і вкладників. Набагато важливіше значення має здатність банку ефективно використовувати наявні активи. Тому доцільно здійснити структурний аналіз активів обраних банків (табл. 6). З наведених даних можемо помітити, що найбільшу частку в структурі активів обраних банків займають кредити та заборгованість клієнтів, що є традиційним для банківської діяльності. Значну частку займають готівкові кошти та їх еквіваленти, що є в наявності у банків та є свідченням ліквідності даних установ.

Таблиця 6.

Структура активів ПАТ «ВіЕс Банк», ПАТ «Авант-Банк», ПАТ «Idea Bank»*,

тис.грн

Назва статті	ПАТ «ВіЕс Банк» станом на			ПАТ «Авант-Банк» станом на			ПАТ «Idea Bank» станом на		
	01.01. 2013	01.01. 2014	01.01. 2015	01.01. 2013	01.01. 2014	01.01. 2015	01.01. 2013	01.01. 2014	01.01. 2015
Грошові кошти та їх еквіваленти	451035	310667	483281	309582	492428	610766	261704	236948	136011
Кошти в інших банках	8691	11595	110626	694220	57023	287423	55653	11038	112
Кредити та заборгованість клієнтів	1583364	1724890	1652067	823455	873614	1285681	1666528	2363801	2351243
Інвестиційні цінні папери	30082	51363	116152	233310	203039	284610	85845	199345	338602
Основні засоби та нематеріальні активи	138453	125198	190725	23295	243640	249322	108159	124102	107128
Інші активи	2156	2804	3326	13285	14902	29928	11577	18308	21163
Усього активів	2297052	2334347	2701787	3759724	3787993	3167751	2198443	3046261	3004595

* Складено за даними [6; 7; 8]

Ефективне використання кредитного потенціалу банків, формування оптимального кредитного портфеля, чітка організація всього кредитного процесу дає можливість банкам забезпечити ефективну діяльність і високі темпи розвитку. Необхідність розроблення кредитної політики та покладення її в основу діяльності банку зумовлено насамперед тим, що вона дає змогу планувати, регулювати, контролювати, раціонально організувати взаємовідносини між банком і його клієнтами щодо зворотного руху грошових коштів.

Висновки

Необхідність розроблення кредитної політики та покладення її в основу діяльності банку зумовлено в першу чергу тим, що вона дає змогу планувати, регулювати, контролювати, раціонально організувати взаємовідносини між банком і

його клієнтами щодо зворотного руху грошових коштів. У сучасних умовах, на жаль, не розроблено єдиної кредитної політики для всіх банківських установ. З метою забезпечення найефективнішої організації кредитної діяльності кожен банк самостійно визначає та реалізує власну кредитну політику, беручи до уваги всю множину факторів впливу (внутрішніх і зовнішніх), якими він обтяжений та які дають відбиток на ефективності його діяльності.

На обсяг наданих кредитів банківськими установами має вплив не лише загальний стан економіки країни, але і окремого регіону, у якому той чи інший банк здійснює свою діяльність. Це стосується зовнішніх чинників, особливо його конкурентоспроможності серед багатьох інших банків.

Очевидно, що в умовах нестабільного розвитку економіки банківська система повинна бути стійкою, враховуючи те, що вона випробовує на собі всі наслідки інфляції, кризи неплатежів, бюджетного дефіциту, падіння ВВП тощо. Тому, в сучасних умовах розвитку економіки для досягнення конкурентних позицій комерційним банкам України необхідно сконцентрувати зусилля на створенні дієвого механізму управління власним кредитним портфелем задля мінімізації кредитних ризиків. Відтак, перспективами подальших досліджень у даному напрямку є визначення та обґрунтування методів управління кредитним портфелем у поєднанні з веденням ефективної кредитної політики комерційними банками України.

ЛІТЕРАТУРА

1. Меркулова, И. В. Деньги, кредит, банки: учебное пособие / И.В. Меркулова, А.Ю. Лукьянова // М : КНОРУС, 2010. – 352 с.
2. Гуцал, І. С. Дієвість кредитного механізму в економіці України: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня докт. екон. наук : спец. 08.04.01 / І. С. Гуцал ; Київ. нац. екон. ун-т. – Київ, 2004. –31 с.
3. Антіпова, Н. А. Вдосконалення ефективності кредитної політики банку як однієї з передумов конкурентоспроможності економіки [Електронний ресурс] – Режим доступу до джерела : http://library.kpi.kharkov.ua/Vestnik/2010_8/stati/Antipova.pdf.
4. Смовженко, Т.С. Кредитування і контроль / Т.С. Смовженко, Р.Р. Коцовська, В.М. Крупський, В.С. Хім'як // – ЛБІ НБУ, 2004. – 135 с.
5. Загородній, А. Г. Фінансовий словник / А.Г. Загородній, Г.Л. Вознюк, Т.С. Смовженко // – К : Знання, КОО, 2000. – 587 с.
6. Річний звіт банку. Офіційний сайт ПАТ «ВіЕс Банк» [Електронний ресурс]. – Режим доступу до джерела: <http://www.vsbank.com.ua/>.
7. Річний звіт банку. Офіційний сайт ПАТ «Авант-Банк» [Електронний ресурс]. – Режим доступу до джерела: <https://avantbank.ua/>.
8. Річний звіт банку. Офіційний сайт ПАТ «Idea Bank» [Електронний ресурс]. – Режим доступу до джерела: <http://www.ideabank.ua>.
9. Банківська статистика. Офіційний сайт Bankografo.com [Електронний ресурс]. – Режим доступу до джерела: <http://bankografo.com/analiz-bankiv/bankivska-statystyka>.

АННОТАЦІЯ

КРЕДИТНАЯ ПОЛИТИКА БАНКОВ КАК ИНСТРУМЕНТ ОБЕСПЕЧЕНИЯ КОНКУРЕНТНЫХ ПОЗИЦИЙ НА РЫНКЕ БАНКОВСКИХ УСЛУГ

В условиях нестабильной экономики вопросы формирования и эффективной реализации кредитной политики украинскими коммерческими банками приобретают особое значение. Научно обоснованная организация процесса банковского кредитования, формирование оптимальной структуры кредитного портфеля и эффективной кредитной политики является основой финансовой стабильности банковских учреждений и их конкурентоспособности на рынке банковских услуг. Однако, современные реалии вносят свои коррективы в функционирование всей кредитно-банковской системы страны в целом и коммерческих банков в частности, поэтому данный вопрос является чрезвычайно актуальным.

Цель исследования заключается в оценке основных элементов кредитной политики банков как факторов обеспечения конкурентных позиций на рынке банковских услуг.

Методи дослідження. Для рішення поставлених задач в процесі дослідження використані методи теоретичного обобщення і системного аналізу, що дозволило дослідити сутність поняття «кредитна політика». С використанням економіко-математических методів, в частині структурного аналізу і аналізу рядів динаміки, здійснена оцінка кредитної політики банків на прикладі діючих банківських установ. Це дозволило дослідити існуючі тенденції розвитку кредитної діяльності і обосновати пріоритети при формуванні кредитної політики окремими банківськими установами.

Результати дослідження. Аналізуючи, систематизуючи і обобщаючи наукові праці учених, були розглянуті існуючі погляди відносно визначення поняття «кредитна політика банків». В статті проаналізовані окремі аспекти здійснення кредитної політики банків як інструмента забезпечення конкурентних позицій на ринку банківських послуг, визначені основні принципи здійснення банківського кредитування, проведено аналіз динаміки кредитного портфеля окремих комерційних банків по ступеню ризику. Визначені основні методи досягнення конкурентних позицій комерційних банків шляхом ефективного управління кредитною політикою банку.

Наукова новизна дослідження визначається обґрунтованими пропозиціями по підвищенню конкурентоспособності комерційних банків шляхом ефективного управління кредитною діяльністю.

Практична значимість результатів дослідження. Пропозиційні заходи дозволять мінімізувати кредитні ризики і забезпечити ефективність реалізації кредитної політики банківськими установами.

Ключові слова: комерційний банк, банківське кредитування, кредитні ризики, кредитна політика банків, управління кредитними операціями, кредитний портфель банку.

SUMMARY

THE CREDIT POLICY OF BANKS AS A TOOL FOR PROVIDING COMPETITIVE POSITION IN THE MARKET OF BANKING SERVICES

The formation and effective implementation of credit policy by Ukrainian commercial banks have particularly importance in an unstable economy. Scientifically grounded organization of bank lending, the formation of optimum structure of the loan portfolio and effective credit policy are the foundation of financial stability of banking institutions and their competitiveness in the banking market. However, today's reality is different in the functioning of the credit and banking system in general and commercial banks in particular. Therefore, this issue is extremely important.

The aim is assessing the main elements of credit policy of banks as factors providing competitive position in the banking market.

Research methods. The methods of theoretical generalization and system analysis which allowed to explore the essence of the concept of "credit policy" have been used to achieve the objectives in the study. The estimation of credit policy of banks on the example of existing banks has been performed with the usage of economic and mathematical methods including structural analysis and analysis of the series of dynamics. It allowed to explore the current trends of development of credit activities and justify priorities in the formation of credit policy by individual banks.

Research results. The existing views on the definition of "credit policy of banks" analyzing, summarizing and systematizing scientific works of scientists have been examined in the article. Some aspects of the implementation of the credit policy of banks as a tool of providing the competitive position of the banking market have been analyzed in the article. The basic principles of bank lending have been defined, the dynamics of the credit portfolio of commercial banks for some degree of risk has been analyzed, the basic methods of achieving the competitive position of commercial banks through the effective management of the credit policy of the bank have been outlined.

Scientific novelty of research results is determined by reasonable suggestions for improving the competitiveness of commercial banks through the effective management of the credit activity.

The practical significance of the study. The proposed measures will minimize credit risks and ensure the effective implementation of credit policy by banks.

Keywords: commercial bank, bank lending, credit risk, credit policy of banks, management of credit operations, credit portfolio.